

МАРКЕТИНГОВЕ ДОСЛІДЖЕННЯ ПЕРСПЕКТИВ РОЗВИТКУ ЕКСТРЕМАЛЬНОГО ТУРИЗМУ В УКРАЇНІ

MARKETING RESEARCHES OF PROSPECTS OF DEVELOPMENT OF EXTREME TOURISM IN UKRAINE

Наумова І.Ф.

студентка,

Одеський національний політехнічний університет

У статті розглянуто проблеми та перспективи розвитку екстремального туризму в Україні. Проаналізовано вторинну інформацію та результати опитування молоді щодо знання та відношення до екстремального туризму в Україні. Визначено фактори, які впливають на популярність екстремального туризму серед молоді.

Ключові слова: екстремальний туризм, фактори впливу, перспективи розвитку.

В статье рассмотрены проблемы и перспективы развития экстремального туризма в Украине. Проанализированы вторичная информация и результаты опроса молодежи относительно знания и отношения к экстремальному туризму в Украине. Определены факторы, влияющие на популярность экстремального туризма среди молодежи.

Ключевые слова: экстремальный туризм, факторы влияния, перспективы развития.

In the article problems and prospects of development of extreme tourism in Ukraine are considered. The secondary information and the results of the survey of young people regarding knowledge and attitude to extreme tourism in Ukraine are analyzed. The factors influencing popularity of extreme tourism among youth are determined.

Key words: extreme, factors of influence, prospects of development.

Постановка проблеми у загальному вигляді та її зв'язок із важливими науковими чи практичними завданнями. У сучасному світі екстремальний туризм стає все більш популярним видом проведення вільного часу. Екстремальний туризм – це вид туризму, який більш-менш пов'язаний із ризиком. Україна зі своїм ресурсним потенціалом має великі перспективи для розвитку активного та екстремального відпочинку. Розвиток екстремального виду туризму в Україні суттєво впливає на такі сектори економіки, як транспорт, торгівля, зв'язок, сільське господарство, будівництво. Нарощування темпів та підвищення ефективності роботи підприємств сфери екстремального туризму, становлення туристичної галузі як однієї з провідних галузей вітчизняної економіки стримуються невирішеністю низки питань, розв'язання яких потребує державного регулювання та підтримки виконавчих органів влади.

Екстремальний туризм відіграє значну роль у створенні робочих місць, формуванні ВВП, а також забезпеченні зайнятості населення. Головна мета екстремального туризму – відчуття безпеки, або викид адреналіну, тим самим людина може позбавити себе від нагромадженого стресу.

Аналіз останніх досліджень і публікацій, в яких започатковано розв'язання даної проблеми і на які спирається автор. Питанням ефективного розвитку екстремальних видів туризму приділили увагу вітчизняні та іноземні науковці [1–5]. У їхніх працях проаналізовано розвиток екстремального туризму окремо по різних країнах, що є важливим для запозичення іноземного досвіду. Проте дана тема, враховуючи її актуальність, в Україні є малодослідженою і потребує наукового опрацювання.

Виділення невирішених раніше частин загальної проблеми, котрим присвячується означена стаття. На нашу думку, не розглянутими в наукових статтях залишилися аспекти відношення молоді України до екстремального туризму в Україні, їх знання про дану послугу, їх бажання її отримати.

Формулювання цілей статті (**постановка завдання**). Метою статті є виявлення особливості розвитку екстремального туризму в Україні та опитування потенційних туристів щодо даної послуги.

Виклад основного матеріалу дослідження з повним обґрунтуванням отриманих наукових результатів. Туризм в Європі залишається одним із найбільш затребуваних серед мандрівників усього світу. Саме сюди щороку вируша-

ють мільйони людей, які, здавалося б, могли провести свою відпустку в більш екзотичних країнах, але вибирають саме цю локацію. Екстремальним туризмом є спорт мужніх людей: долаючи труднощі, люди доводять, наскільки невичерпними є можливості людини. Екстрим загартовує характер людини.

Багато організацій займаються туризмом, але вони не готують людей до екстремальних ситуацій. Екстремальний туризм це як вчення про виживання, головне не просто знати, як вести себе в тій чи іншій ситуації, а й уміти це робити, тому що коли з'являється ризик, пізно починати чомусь учитися.

В останні роки в Україні відзначають значне зростання попиту на послуги активного та екстремального туризму. Однак слід зазначити, що такий ріст зумовлений передусім розвитком гірськолижних видів спорту. Інші різноманітні напрями, популярні в світі, такі як рафтинг, дайвінг, велосипедний туризм, скелелазіння, ще не отримали свого належного розвитку. Можливо, частково це можна пояснити недостатнім обсягом інформування клієнтів. Тим не менше навіть у даних напрямках простежується позитивна динаміка зростання. За офіційною статистикою, в останні три роки спостерігається стійкий (близько 2 млн. осіб щороку) приріст кількості іноземних туристів в Україну, а внутрішніх мандрівників порівняно з 2015 р. стало більше на 500–700 тис. осіб. Зростання попиту на літні види спорту (рафтинг, пішохідні тури, дайвінг, велосипедні тури) становить близько 19% у 2016 р. порівняно з 2015 р.

Нині на ринку активного відпочинку лідирують гірські лижі. Добре розвинута інфраструктура гірськолижного спорту в Карпатах ледь справляється з напливом клієнтів, особливо у піковий час – із кінця грудня до кінця січня. Гірськолижні види спорту в найближчі роки будуть продовжувати розвиватися випереджаючими темпами порівняно з іншими видами активного відпочинку.

На другому місці знаходиться рафтинг. Це досить демократичний вид активного відпочинку, привабливий і доступний навіть людям без спеціальної спортивної підготовки. Однак слід зазначити, що в Україні найбільший розвиток отримав рафтинг по простих маршрутах другої категорії складності (всього таких категорій шість), оскільки складними водними маршрутами наша країна не багата. У рамках водних видів спорту слід окремо виділити напрям каякінга. Зараз цей вид спорту, надзвичайно популярний у світі, в Україні тільки починає розвиватися. Але розвиток каякінга відбувається вражаючими темпами – більш ніж удвічі щороку. Так що у каякінга в Україні є велике майбутнє.

І третій, традиційний напрям вітчизняного активного відпочинку, – пішохідний і скелелазний туризм. Цей вид активного відпочинку в нашій країні має давні традиції ще з часів СРСР.

Однак слід зазначити, що в сегменті пішохідного туризму домінують походи, засновані на принципах самоорганізації туристів, тобто некомерційного спрямування.

Також сьогодні відсутня скоординована висококваліфікована і грамотна система дій із виведення туристичного продукту нашої країни на світовий ринок, яка давала б відчутні результати. Поряд із цим не можна не помітити, що низький рівень обслуговування туристів зумовлений загальною кваліфікацією працівників цієї сфери. В Україні практично відсутня відповідна система для підготовки, а також перепідготовки кадрів у сфері туризму й чіткі, відповідні світовим стандартам кваліфікаційні вимоги, а у навчальних закладів ще немає відповідного досвіду.

Україна має величезний туристичний потенціал, але, на жаль, використовує його не дуже ефективно. Причини цього полягають у непротій соціально-економічній ситуації в країні, у неврегульованості системи стимулювання туристичної індустрії, а також у відсутності ефективної стратегії розвитку галузі на національному та регіональному рівнях.

За допомогою анкетного Інтернет-опитування нами було досліджено переваги української молоді в туризмі, їхні знання про екстремальний туризм та бажання займатися ним. Для цього була розроблена анкета, за якою було опитано 35 респондентів. Анкетування проводилося у квітні 2018 р.

Найчастіше причиною непопулярності України у туристів називають неефективний маркетинг, іншими словами, українські туристичні компанії й у цілому Українська держава мало вкладають коштів у просування туризму у своїх регіонах. Наступна причина, яка теж належить до сфери маркетингу, – неправильне позиціонування українських курортів і центрів тяжіння туристів, відсутність або неправильне брендування українських міст.

Більшість опитаних респондентів – молоді 20 років (рис. 1).

Більша частина респондентів не здійснювала подорожі. Але є опитані, які подорожують один-два рази на рік (рис. 2).

Майже 70% відповіли, що вважають за краще відпочивати в Україні (рис. 3).

Більшість респондентів віддали перевагу пляжному відпочинку, друге місце посів екскурсійний, а третє – екстремальний туризм (рис. 4).

Під час вибору туру найбільш важливим виявився ціновий фактор (рис. 5).

Серед екстремальних видів туризму 53,1% респондентів віддали б перевагу дайвінгу, 28,1% – гірським лижам, 18,8% – серфінгу, і нікому з опитуваних не подобається рафтинг (рис. 6).

Розвиток екстремального туризму в Україні респонденти за п'ятибальною шкалою більшість опитаних оцінила в три бали.

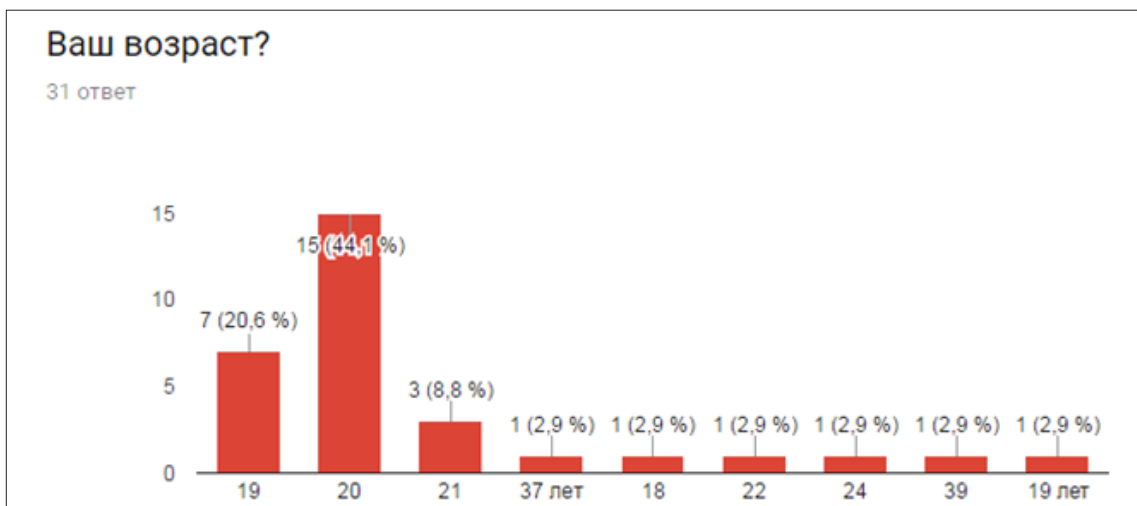

Рис. 1. Розподіл опитаних за віком

Рис. 2. Відповіді на питання: «Як часто ви подорожуєте?»

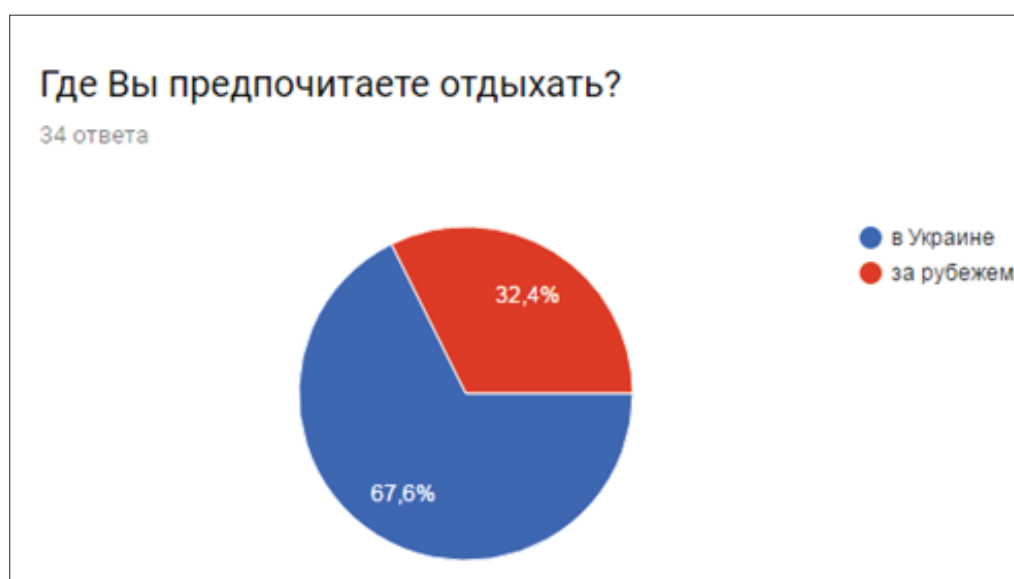

Рис. 3. Визначення переваги у відпочинку

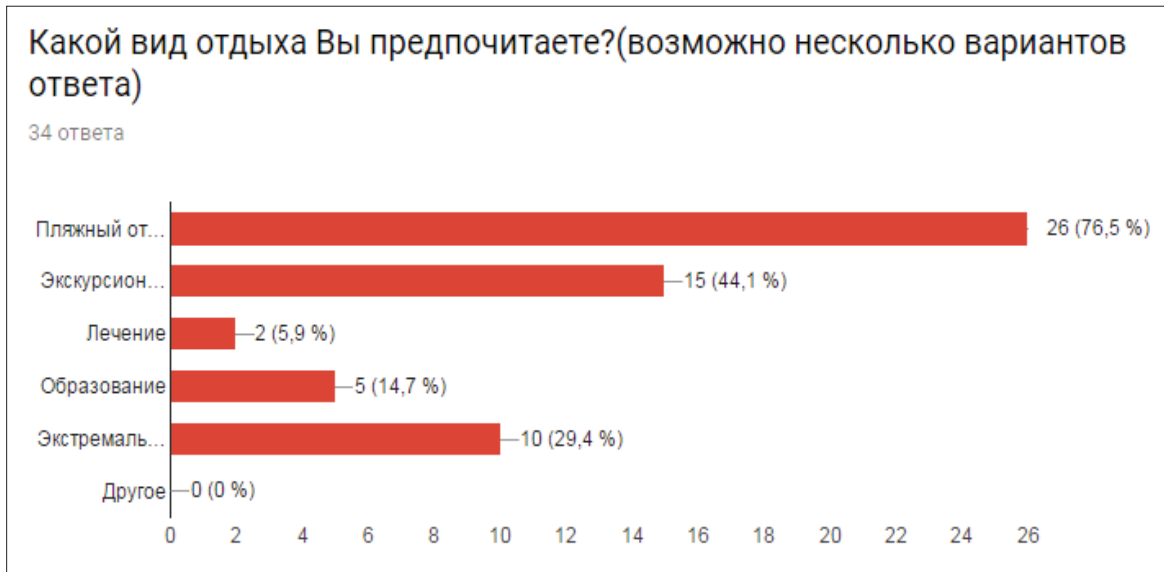

Рис. 4. Відповіді на питання: «Якому виду відпочинку ви віддаєте перевагу?»

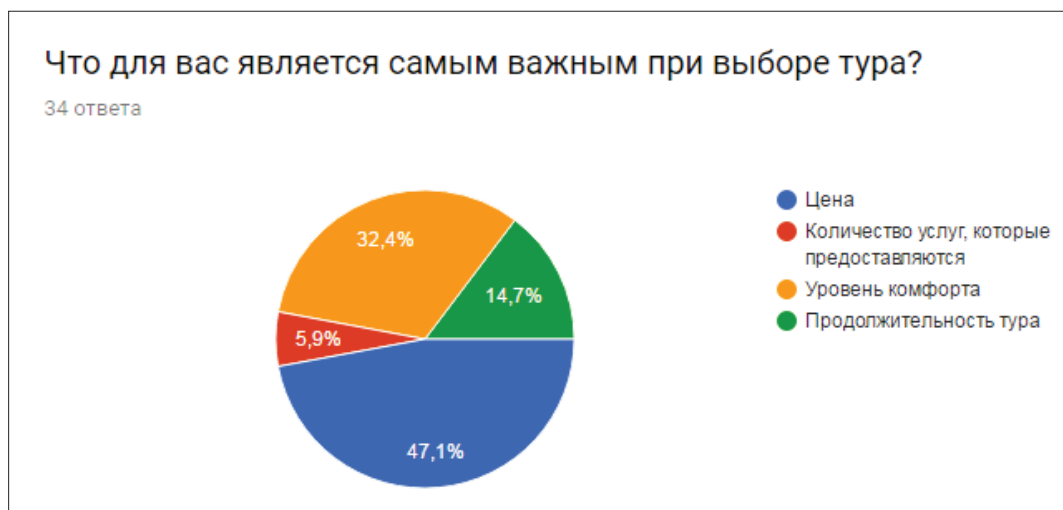

Рис. 5. Визначення найважливіших аспектів під час вибору туру

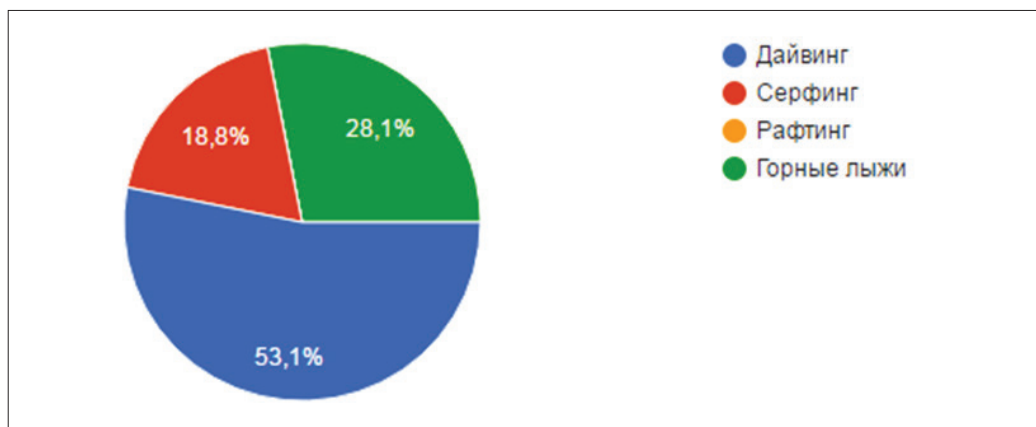

Рис. 6. Відповіді на питання: «Якому виду активного відпочинку віддають перевагу респонденти?»

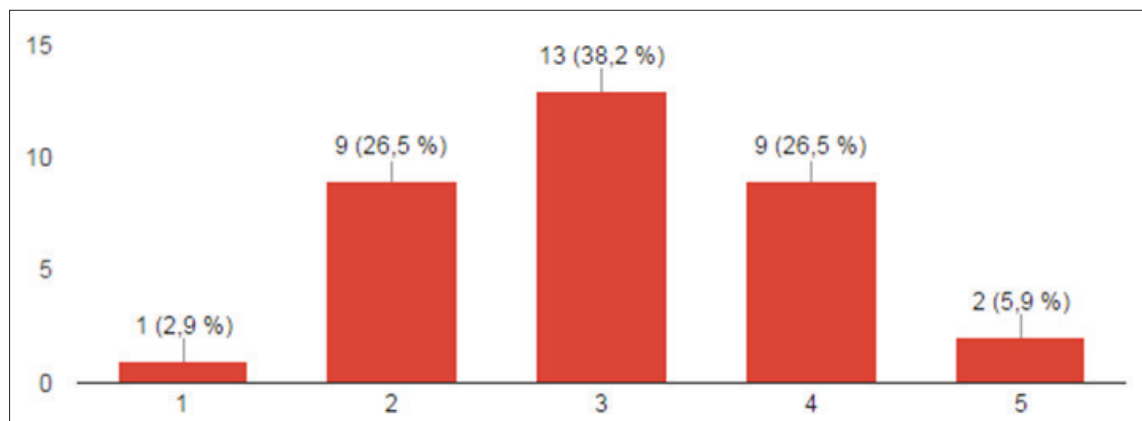

Рис. 7. Оцінки розвитку екстремального туризму в Україні

Це не дивно, оскільки екстремальний туризм у нашій країні почав розвиватися лише в останні роки. І це ще маловідомий вид відпочинку в Україні (рис. 7).

Думки респондентів щодо привабливих для туризму місць в Україні розподілилися так:

1. Карпати.
2. Львів.
3. Одеса.
4. Київська область.
5. Умань.

Висновки з цього дослідження і перспективи подальших розвідок у даному напрямку. Потреби в екстремальному відпочинку існували в Україні давно, але оформилися у пропозиції туристичних компаній 7–10 років тому, оскільки

людей дуже складно організувати, до того ж потрібна додаткова підготовка до подібних турів, створення інфраструктури.

Молодь України мало подорожує, не ставить екстремальний туризм на перше місце за перевагами у відпочинку, ціновий фактор є ключовим для молоді у виборі виду відпочинку. Розвиток екстремального туризму в Україні, на думку молоді, недостатній. Окрім того, молодь мало знайома з видами екстремального туризму та з його інфраструктурою у країні.

За належної реклами, інвестицій та підтримки держави вітчизняний екстремальний туризм зможе стабільно й успішно розвиватися не тільки на туристичному ринку України, а й на європейському ринку.

БІБЛІОГРАФІЧНИЙ СПИСОК:

1. Задорожнюк Н.О., Кващук Ю.О. Інноваційні напрями розвитку туристичної галузі в Україні. Економічний вісник Запорізької державної інженерної академії. 2016. Вип. 3(03). С. 87–91.
2. Притков В.Ю., Жердьов А.Є. Екстремальний туризм в Україні: сучасний стан та перспектива розвитку. Географія та туризм. 2012. Вип. 19. С. 44–52. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/gt_2012_19_9.
3. Олійник В.В., Шикіна О.В.. Сучасний стан та перспективи розвитку подієвого туризму в Україні. Глобальні та національні проблеми економіки. 2016. Вип. 12. С. 460–463.
4. Щербак В.В. Сучасні форми екстремального туризму. Бізнес-план. 2009. № 10. 63 с.
5. Яшкіна О.І., Наумова І.Ф. Маркетингове дослідження перспектив розвитку зеленого туризму в Україні. Економіка та суспільство. 2018. № 14. С. 231–236.